ДЕРРИГАЧА МЕХХАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советскех Союза Коммунистическех парте Нохч-ГІалгІай обхона, Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьхьарча Советех Министрийн Советех оргаи.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ТІИНАРДІ, 19 АПРЕЛЬ № 48 (4215). 1966 шу

Мах 2 коп.

КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕРИЙ СЪЕЗД

Итт лийнах болх бир Советски Союза Коммунистическех парте XXIII съезде. Цу леношка Брежнева тІаьттар дуьнех тІаьчча дерригача алама бІаьрг, вай мехкарча къаьхьегамхоша а хьалтан тІаьчча дерригача прогрессиини наха а чІоагІа уйла тІаьдийта лаДуьгІар съездий Дворце мел лийначуьнга.

Вай мехкарча коммунистий цийца миллион йолча арме вихьалца баргагІа а уйла ца! Йолаш а йийлар КПСС ЦК отчет, тІе шера планах йоьл Директивашца. Съезде белгалдаьхьар хьаДІаоагІача пхе шера дола вай чурча политикан боахама балхийн керттера лостамашца, вай парте а пачхьаькъаьхьа а арахьарча политика наьхьашца, организацийна а идейно политическа а заьхье вай парти кхы а чІоагІьяра тІаьрадаьлъ дола доаРІаме сецамашца дир.

Коммунистаца, дерригача советски наха Іаьлаьмат чІоагІа уйла тІаьлийтта іомалу хІаьна исторически документашца — КПСС ЦК отчетни докладхІ йола парте XXIII съезда Резолюци, 1966—1970 шерашца СССР хьаьхьа боахам лелІайІаьдалабара пхе шера планах йола КПСС XXIII съезда Директивашца. «КПСС Устава юкъе цхьаьна ловшамашца дарах» бола съезда сецам, Вьетнамерча США агресех хьаькъаьхьара Заявлени, съезда кхийола материаллашца.

Цийн чурча цхьоагІонга диллача чІоагІьнера, коммунизм хьалъяра тІулакха а мехка арахьара политика чакхъяккхара а кулгаллеча Іаламатте йоккха опыт Іоаьнх а ера вай парти цийн аргІанарча съеза1ара. XX — XXIII съезашца белгалбА ниьх ниийца хІа а хьоьш, берригА ниьшИ Программ кхочашъяра, коммунизма материально-техникеи база хьаьяра, социалистически обществения отношеиеш іІаьхо тоьаРа, хьаьстаьнхошца коммунистически кхетам балдара тІаьбхийтт парте.

Уж тайн-тайнара йола сийлеш балхаш ТІеча дАьхьа тоДамашц, КПСС XXIII съезде белгалдаьхьаьча тІаьттара, доькхий да. Цийн парте хьалхленна экономика а хьалтара а легІайолаьчеча, хьалха вахара боарам лакхбеча керда тоДамаш дАьхьал совеский наха.

Вай хаме маьнхара доапар, вай кІалхьоча наьхьа дуьхьал ГІеттар айхьаьхьа эстара а доаькхаш берригА бАьхь Ленина хьелам ларде а дуьнашца бАьхь парте, чурча а арахьарча а вахара дешаш творчески кІеставІаьхьа, хьалха боахама кулгаллера формаш ярГалькА тоаьлЯ. XXIII съезде чІоагІа белгалдаьккхар 1964 шера хиина КПСС ЦК октябрьский ноябрьский Пленумашца, доарІаМера политическе кommуниаме бодача новкъа Діахо яхара а Іалаьмат чІоагІа доарІаме хиина хилар. Уж Пленумашца «Инчмачул тІехьагІа боьхонца чІоагІьелар вай парте чурча вахаре ленинский нормашца коллективин кулгаллера принципашца, доарІаМера политическе а экономически а лелаш къеставІаьчча субъективиэм цІенъеш ІІаьяьккхар, партийни, советски, боахама органаш ГІулакх доагІІаш ярГайоьхьхилга социаЯр.

ТІехьхьарча шерашца боккха болх бАьхь парте экономика белгалдаьхьарА кхоачамбоьларш ІІаДоахаш. КПСС XXIII съезда боьхьонца кхоьайийр хьалха боахама кулгаллера методаш белгалдаьхьача ЦК мартовский сентябрьский (1965 ш.) Пленумий решенеш. Берригача производительн инвет боьхьонца пайда эцара, хьалха вахара хьал тоьлера эша хьаьлаш ХІаьна дечаш хилар белгаллаьккхар съездо шийн Резолюце тІа.

Парте XXIII съезде тІаийца пхе шера планн коммунизм хьалъяра доарІаме этап я. Керда пятилетка керттера экономически дехкар да Іилманнан техниканен карагІаьнарех пайда эцара, ергача общественин производство индустриально легІайолаьра, цун эффективности хьаьстаьнга овсарлен лаьхьара дарца тІа ІІаьхо промышленность легІайолаьра, цун боахам легІабаьра темпашца дахьаьстаьга Іалашдар, хьалха материальн а культурийн а боарам ниька легІайолаьдабар. ІІхе шера 38—41 процент легІайолаье ларХІаьхьа хьаьстаьнга доХоа.

Хьаьстаьнга дола дехкарашца оттаДаьх КПСС XIII-ча съезда партийн а, организацийн а хьаьстаьнгА. Керттера терхьаьт тІаьлаьттаьйа беза цар пхе шера плон хьоачашъяра тІехьхьа кІоьсача, чІоагІа ІІаьрхьаьн белаш да хІаьна ергача первични партийни организацийн дехкар айІар. Съезде ІІаьлийІар кадраш хьаьхарадІа, балха тІа ІІаьнийсьяра, парна кхочашъяра ІІаьрхьаьн ГІулаьхьа тоьлелга, партеи правительствоан решенеш кхочашъяра доаттабу тІаьхьожам тоьаблелга. Съезде белгалдаьккхар боькамн культурен хьаьчара къаьхьегамлой депутатий Советийн профсоюзний доарІаме ІІаьрхьаьн дахьаьстаьнгА. Цунах ІІаьрхьаьн ІІаьрхьаьн ІІаьрхьаьн

1966 шерарча 1 Мая дола КПСС ЦК Тіахьехамаш

(Йнтедоллар. Деллвур 1-ча оагіа тіа).

60. Хоастан хийба нъахьгащара гіулаих коммунистически хилийтар духьг нъховсан лоаттабе коллективаштен ударникаштен! Хоастан хийба производствен мел болча хьалхэ латтараштен новатораштен!

61. Промышленностен транспортен боллхой! Нъовсан лоаттабе КПСС XXIII-ча съезда решенеш, социалистически промышленности транспортн діаха деГіанхьувлара пхе шера планэ заданеш толаме иховашчар духьа!

62. Промышленность, гіишлонай, транспорта боллхой! Лаккъэ общественни производства эффективность, пайда дикаГіа эца хьалтаниш аломенвеки нерттерча фондехи, сихаГіа караорзэе нерда мощносташ!

63. Промышленность, гіишлонай, транспорта боллхой! ЧоаГіэ технологически производственни дисциплина, дегіанхьувла бохахма расчет, лаккъэ производства рентабельность!

64. Советски Союза нъахьеГамхой! Нъахьегама овсарле лаккъэ, продукци хьаврга діабода мах лохбе, цун диикал товар духьа нъовсан лоаттабе!

65. Советски Союза нъахьеГамхой! Материальни ресурсеши паччахьалкхен ахчашн кхмегіа діаухийтилга віаштіехьдаккха! Нъовсан лоаттабе диан ца хилча, соодаращар, хьурмат ца хилаш!

66. Промышленность, гіишлонай, транспорта боллхой! Чакхъяха комплексни механизации автоматизации, тіагіеррта производствена юкьеьхьаха Іилманен техниконан нарагіаьлмэраш а хьаха латта опыт а! Шеарта пайда эца нъахьгам Іилманца віаштіехьбеннхара методех!

67. Советски металлургаш горнянашен! Духхагіа дахь рухь, хьаде чем, болат, прокат, турбин, бесвар дерзи нагГахьа мара ца хулен металлаш! Тоаз металла диикал!

68. Советски энергетикаш, электростанцийн электростийн гіишлошьараш монтажникашен! Хьалхэюовлача темпашца энергетика дегіанхьувлинга Іалаидо, лохбе энергоместашен хьалъреи цар болх барген діабода мах!

69. Машиностроенен приборостроенен боллхой! Нерхагіа, кхмегіа, тешамегіа йоччи машинашца, приборашца, механизацен автоматизацин орудеташцца кийчбе халенна боехам!

70. Ніора промышленностэ хьувнъаьлкхой! Духхагіа дахь ніора, лохбе из баннхарга діабода мах! Пайда дикаГіа эца горин техникех!

71. Мехнадьттан газовни промышленность боллхой! Духкагіа дахь мехнадьттен газ! Сихагіа нараорзэе мехнадьттен газ! Іоаллча нерда мотгиггаш!

72. Химически промышленность боллхой! Хьалхэ эша товаршш хьадара химически продукташ духхагіа врахецари дола дош тюртхомен партбюрон заседане дийна а дийца, цеховой парторганизацией секретарашта тіадиллар духьхьа цар бехкткхам болаш хуррдолаш.

Тхона хетачох, районе къахьегамхой сахьетан чуа эгара мидлера дар фут эьлча, из да, БПСС ЦК маршовски сентябрьскин (1965 ш). Пленумаш хиннечуа тіеХьаГіа деш уж продукци духхагіа иккхара доп керкалдарзе ладьна, из мел мах бехнийташ ыккхай яха дош а Іоаррта терклде бальна хилар. Дар діенЗнь юкъера маьлькхай хьалтагіа массара а Іоаш хиннэ мел мах беде а иккха оа продукци яха уйла.

Специалистий лоархіамен бехкторхьаьрга декхараш іхоачалдеш йолча КПСС райкомо йоаккхо ю беркате болх бе йиш хуррйола хьалаш царна віаштіехьдахара. Хіаня дукхха чуе цІенонн культурно-бытовой гіулаккъашта лаьрхіа гіишлошьа йолаьнй. Из ву чакхдаллелхьа эца специалисташца іхоачарбіа діка: парГіата квартираш, шоай балхах мукъа йоа ца діаяьхьа цар йиш хилийтар духьа дикка шеръеш а культура учреждеиеш.

Ту тайшара, районе коммунистий берриге организаторски болх паьлхэ творческин ахьтеГамен хьинар дайдара тіаберзабу КПСС райкомо. Ту гіулаккэ оаха шерра пайда эи производство дегіайоллара нонъюстал дерглолча ерриганэ морально-материальнэ стимулех. Социалистически яхьс котбальнарапта сонгіата аха а хіамашта тел. Дукха ха йоккцаш хиннача КПСС райкомен къахьегамхой депутатий райсовета исполкомен бюро йийцар 1966 шера хьалдарча квартале лелаьлча седнистически яхьа иногам. Ту заседане яьча решенеш дикагіа лаьрхіача ГІаьрхьа ГІаьрхьа ГІаьрхьа

КПСС XXIII-ча съезда решенеш—вахаре!

ИНТЕНСИФИКАЦИ Е хьадоаккхача мехкдаттана

КПСС XXIII-ча съезда тІаийнача СССР-а ламхьа боахам дегІаболабаранг пхе шера планах йолча Директивашна дерзІ мехкдаттан гІаонин промышленностьа сихха дегІа а йоалаеш, мехка доагора балнисе мехкдаттан гелен уьдельн дозал 60 процентгара кхачийра.

Хьадоаккха мехкдаттА чІоагІа дегІаттаргара мехкдаттА доаллА керда моттигаш болх бе йолаэлийтара чІотахи дІаХо а мехкдаттА тІоанашта искусственни низ тІа а лоаттабеш хьадоаккхача мехкдаттана шерра интенсификаци яра чотахи. МехкдаттА доаккхдиг дегІаделоаде иштта торо хуДийтарга кердача техникАца мехкдаттА доаккха промышленность ІалашъяРо а.

МехкдаттА доаккхча промышленностага дІайоДа капиталложения мехкдаттА дахкхарг дІабола большой къаьхьегани кІезнигІа а хуДийташ хьадоаккха мехкдаттА дуккхагІа хиийтА вІаштІехьДаргда мехкдаттА доаккхра техникеи технологии пахаДдан эрга а йоАхаш цига автоматизации телемеханизации яра наькъаца.

«Грозненфть» объединение мехкдаттА промышленности объединтаргда мехкдаттАчкай болабеннаД автоматизации телемеханизации е 1957-ча шера. ПІу хаца деНа объединене промышлаЦка автоматизация яьй центробежни насосаш йолча 14 водоносеи станцеца, хий цІендеца шин установкана, йоца болх сеНа шин компрессорни станцеца, шин мехкдаттА паркана, кхиЧа объекташтА.

Ерригаца ІоаграпасеИни скважинаЙ фонда центральнаЙ промыслоеи диспетчерски пуьлташкара телеуправлени хуРийлаш гІулаяь вІаштІехьДаьккхаца. ПІу соаЙ хотторгА автоматика элементашца ІалашъяЙ барХІ промежуточни мехкдаттА гулду пуниташ, кхоЬ мехкдаттА парк, порщнеи насосаш йоЛа 4 водоносни станци, 12 Іанара котельнеи. ПІу шераш ЙхьачерХ дуХхарГА йолча объекташтА автоматизаци яьй «ВНИИКАНЕФТЕГАЗ» Грозненски филиалА проектах.

Керттерчарех лешаш да группови замерни установкашТеи мехкдаттА паркашТеи автоматизаци яр, уж лешаш хІаНа а тохкашн эуьшн марта Даш.

МехкдаттА паркашта автоматически управлени йоча вІаштІехьДаргда: резервуараш хьалийзара автоматически переключени е ламхьА управлени е йиш хуРгьА приемни выкидни задвижкашта, гаьвнаш эа йиш а мел боарам болашн мехкдаттА да резервуарашка, гаьвнара резервуараш пІенЬе вІаштІехьДаргда, иштта кхыйола мероприятеш е.

ПІу шераш йхьачА процессех я хІаНа эуьа тохкаш йоЛа гаьвнара автоматически резервуарарг пІенЬеЛага, йІаДдаЧа говарни мехкдаттА мел хиИ уЬ тІахьокъан лелабе йиш йолга.

Уьх шера тахка а техка промышленности шиЬе аДьа кІийчЬе лерхІ ерриГа аппаратуран, мехкдаттА паркИ автоматика средствашТ.

Группован замерни установкашта автоматизаци яра керттерча дьаЬЬе вІаштІехьДолаЙйаргда шин технологически процессана автоматически управлени е: скважине мел мехкдаттА ду дуСтаргдолаи кІийчЬеГа, скважине мел мехкдаттА аа а хиИ эа диспетчерски пункте хьаЙойтИлга.

ХьАлхара процесс чакхьаккхара тешаме болх. ДуДургОЛа аппаратураш, автоматика средствашТ, телемеханика системаш йолаш яле а. ХІаЬта промыслАЙ хьалашка скважинашКа мел мехкдаттА да хаРяя цунца мел деНе ІАлашш уЬ хаРан дебітомераш йоалаш я.

«ГрозНефть» объединене промыслашка промышленности тохкаш я «ВНИИКАНЕФТЕГАЗ» Грозненски филиалО йІийчЬа автоматически дебитомерИЙ яьй конструкци.

«ДВН-1», «ДВН-2» яьй шин конструкци ЛьарХІ я кІоарга насосни скважинашка мел мехкдаттА да хара, «34Г» яха кхоалагІйОла конструкци 64 атмосферагА кхаччаца низ тІа а лоаттабеш цхьан турба чу йІоаДа мехкдаттан гаьн хьагулаЬца йолча фонтанни скважине мел мехкдаттА да хара.

«ОВН-1» яха дебитомерА межведомственни комиссе йоа а яь серийно арахеНигІа могаДаЬ, хІаЬта вай промыслашка парех шера пайда эца ІАлашТеИ хьагулаЬца, хІаЬа аьЬча царга ІІаДедар дуХха хиларшен конструкци чоалхане хиларшен.

«ДВН-2», «34Г» яха дебитомерА яьй промышлАца техник, уьр пайда эа хиЛар гуЧа а дьаккхаЬ, уьх шера ЬхЬа а тоа а яь промышленности ЬоЬе эхьА лерхІ уж.

ХІаНа йолча дистара устройствАЙ конструкцей хьоачамбоаЦар да скважинера мехкдаттан хийи къаьстА хьалхьокъан ца хиЛар.

«ВНИИКАНЕФТЕГАЗ» Грозненски филиадо кІийчЬеЬа конструкцеи хьаЬчА дустара автоматически устройствеца совгІа «Сунжанефть» НПУ ЬхьоалагІча промысле промышленни техЙ шин автоматизированни установкашца моттигеча конструкцеи хьаяь дебитомерашТ.

Керттера термАн тІабахийтАй дикагІа пайда дуЬрболча техникеи эцаЬ автоматикеН телемеханикеН балха ЬоЬЬе кхаьхара, 1970-ча шерага хьаччаца а перспективеЬ ле лерхІ из гІулаяь.

ПІу дьаЬЬе кийчЬеш я технИко-экономически доклад, из хуРгьА мехкдаттА доаккхача предприятешца комплексни автоматизаци яра генеральни планА.

«1966-ча шера СССР-а мехкдаттА промышленность дегІаяра наькъаш» яхача мехкдаттА доаккхача промышленности министра нов. В. Д. Шашина статья тІа белгалдоаккх ухх шерачА керттера дехкарех мехкдаттА доаккхача мотти гацца интенсификаци яр ДолгА, хІаЬа майлаЬера духхагІа мехкдаттА доаккхарГдолаш гІулаяь вІаштІехьДаккхар.

«ГрозНефть» объединене промышлашкарча 46 мехкдаттА тІоанашка искусственни хьисанЬ хий, фо, газ чуххийтаро торо хилийтАй шера доаккха мехкдаттА цхьа миллион совгІа тоНа хилийТа.

ПІоаТкъеН кхоЬ объекташца балха агент тІоанашка чуххийтар тІаЛерзалЬ да шоллаГІча методашца пайда эцара. Уж балхаЬ ду карагано-чокракеи горизонтечча тІоанашкара мехкдаттА кІезнигІадарах. Царех кхоЬ я Карабулак-Аьлийхеи Хаан-Кертереи тІечча кІалхарчеи мелашка мехкдаттА доала мотти гаш. Царна а пахаДдан низ тІаДоаттабу.

Из процесс балха ЬоЬеЬьарца долча хьада анализ а яь, белгалдаккха доЬаш да карагано-чокракеи горизонтечча объекташкарча балха ЬоЬЬе из процесс кІезнигІа кхаьхар из рентабельни да хилар да.

ПІу хьалашка балха агент кийчЬера берригга термАн тІабахийта хаРяя эцаш я эгтара прогрессивнегІеи дикагІа пайда дуЬрболаеш йола мехкдаттА дикагІа. Уж хилга еза кІезнигІа ІАлодар кІезнигІа а долаш.

ПІу дьаЬЬе бокка пайда берболаеш опыт я «Горскнефть» НПУ мехкдаттахой яр. ГлубинномасосеИни хьисанЬ доаккхача мехкдаттА ЬхьаЬ тоннага ІАлодар лоХхара промысла бехХина ни. Зинина. Уж хилга еза кІезнигІа ІАлодар кІезнигІа а долаш.

ПІу дьаЬЬе бокка пайда берболаеш опыт я «Горскнефть» НПУ мехкдаттахой яр. ГлубинномасосеИни хьисанЬ доаккхача мехкдаттА ЬхьаЬ тоннага ІАлодар лоХхара промысла бехХина ни. Зинина. ПІоаТкъеН кхоЬ объекташца балха агент чу а уХийтарйоалаш. Из ЬоЬе йиЬьчуа тІехьагІа динка пайда бир ца.

МехкдаттА тІоанашта из мехкдаттА низ тІаДоаттабеш чІоагІа лоарХІаме да тІоанашкарча хих пайда эцнагІа. ДІьаЬа-даЬе мехкдаттА дуХхагІа доаккхарча совгІа хиИ бІех ца ЛайтарА я ЬиЬа я из метод. НагаЬьА санна шоллагІа методаш промыслашкарча объекташкара пайда эцара перспективни еце а, мехкдаттА тІоанашта из тІаДоаттабар хІаНа а тІаЬоагІача хана чІоагІа пайдане хилар гучаЛаьннаЬ. ХІаНа дох пайда эцКарабулак-Аьлийхеи тІечча кІалхарчеи мелашкара, из бехХ ДІаболаЬе кийчуш ба Хаан-Кертера мехкдаттахой а.

1966-ча шера ПІу райОнашкарча скважинашка чуххийта балха агент ЬиЬка дуХхагІа хуРгьА. ПІудуьЬа «Сунжанефть» НПУ хьалъеш я 0,5 миллион кубИЧеки метр хуЛа водохранилище. ХІаЬта «Старогрозненфть» НПУ хьалъеш я хиИ цІендара сооружени йоЬа водонасосни станци.

ЬаЙ мехка тахканалца хьа цхьанЛаЬьа мелони коллекторашТ кийчЬъ ца хиларах чІоагІа хана декхарш да Грозненски мехкдаттАчкоЦа хьаЬхацка латтарашТ.

КПСС XXIII-ча съезде иИй доклА- ла тІа мехкдаттА промышленность дегІаЙолаЛара перспективех луьнашА А. Н. Косыгина белгалдаьккхар аІаХо йолача хана мехкдаттА доаккхара процессата интенсификаци ергхлар, тІоанашта искусственни низ тІаДоаттабаХех шерра пайда эцаргхлар, цхьан хаина цхьан скважинеЧА массехк тоаХех пайда эцаргхлар, бокка пайда дуЬрболА кхийолА методашТ.

ПІу методех хІараНех пайда а эцаш хьинарг хьаЬхегаш ба вай республикера мехкдаттАчкой. Объединене промыслашка шерра балха ЬоЬеЬьчаьнА я мехкдаттА доаккхара интенсификаци яра мероприятеш. ХІаНа балхаш деш да тІоанашта низ тІаДоаттабаРа йІоВхала методашТ таккхара, иштта тохкаш я йоЦхха даЛелИ йолА ца тІоанашка чуххийтар методашТ а.

ПІоаТкъеН скважина цинн горизонтечча тІоанашка тІоанех цхьаЬ хаина пайда эцар дика хиЛар гучаЛьаннаД. «Сунжанефть» НПУ инженерий группа кийчЬъЛ лаьттан тІечеи кІалхарчеи оборудование конструкци. ПІо торо хуЛийТ цхьан скважина тІечеи кІалхарчеи мелех цхьаЬ хаина пайда эца. УЬх шера из метод тохкарЬъ МалгІабикерча промыслашка.

МехкдаттА доаца ЬоЬеЬ моттигаш гуча а йоАхаш, прогрессивнегІа йола методашца керда техникеи технологии балха ЬоЬЬе а кхуьЬьан йоХч-ПаЛІайЧеи мехкдаттАчкоца берригга ина тІаБахийтАй питилетга толамца кхаьчашара.

А. ВАЙНШТЕЙН,
«Грознефть» объединенеи мехкдаьЬта даккхара отдела конкхиагІаолча инженер.

ЛОАРХІАМЕ ДЕКХАРАШ

КПСС XXIII сЬезда ДирективашТеи ІІІ аьнаЬ «колхозаЙ, совхозаЙ, партийнА, советски, планови, кергоЬаЙ ергаЙ керттера термАн тІабахийта йоайда дуЬзделена дрва лоарХІамера шин декхар кхоачашдара — ялати хьайбаЙ процессашТеи духхагІа яхара».

ДуххагІча дьаЬЬе пахаДдаш ІоаГІеЧа дедаЬьА ЬаЬхьара, хІаЬа иштта ЬоаЙ опыт я «Горскнефть» НПУ мехкдаттахой яр. ГлубинномасосеИни хьисанЬ доаккхача мехкдаттА ЬхьаЬ тоннага ІАлодар лоХхара промысла бехХина ни. Зинина. ПІоаТкъеН скважина ЙІоаЬ ЬоХхара ЬоЬеЬьчаьнА я мехкдаттА доаккхара интенсификаци яра мероприятеш. ХІаНа балхаш деш да тІоанашта низ тІаДоаттабаРа йІоВхала методашТеи таккхара, иштта тохкаш я йоЦхха даЛелИ йолА ца тІоанашка чуххийтар методашТеи а.

ПІоаТкъеН скважина цинн горизонтечча тІоанашка тІоанех цхьаЬ хаина пайда эцар дика хиЛар гучаЛьаннаД. «Сунжанефть» НПУ инженерий группа кийчЬъЛ лаьттан тІечеи кІалхарчеи оборудование конструкци. ПІо торо хуЛийТ цхьан скважина тІечеи кІалхарчеи мелех цхьаЬ хаина пайда эца. УЬх шера из метод тохкарЬъ МалгІабикерча промыслашка.

МехкдаттА доаца ЬоЬеЬ моттигаш гуча а йоАхаш, прогрессивнегІа йола методашца керда техникеи технологии балха ЬоЬЬе а кхуьЬьан йоХч-ПаЛІайЧеи мехкдаттАчкоца берригга ина тІаБахийтАй питилетга толамца кхаьчашара.

Из

ДОЛЗОЛ ДЕХЬАРА

КПСС XXIII-ча съездах дувц дунен кепа йоазоно

Парте XXIII-ча съездах доалол дехьарча кепа йоазоно дуйнан тіаделлан массех кьахьат улл сона хьалтаяка. Цу отклинех дуккха яраш лоацца лаьлл ие, ун ерриган а діалыр-ліача газета новкъчь — итт оагіун хтург. Хіаьта хуьзаш гуьлъарцан-кепа йоазон леархіамгіа йолча оригінгар хьалгарга белгалагіа яраш мара а мичаь.

Лоацца аьлча, ун отклинаш хьалехкан лагіаьча тана бокъонна біаргагуш за дунен дерригача мехий уйла цу итт дийнахь ма кепгіа съезд Кремлевски Дворена «белгалдолаш хьалгаргіа» ціа.

Дувцан дар, цкъа-дале, укх тайпара да. Ховш мадарра, укх тіехьарча шеранка белгалгарча халоаннта духьалгоття йийзар дунен калкъанта юкъерча коммунистическа болам цхьоагіон. Цу деннах иоаннта хет-хеттаран духа дийнар реакционни прессо. Уж кьаьста а духа хилар XXIII-ча съезд хьаеллаяе хьалхарча денонка.

Цхьаьбакъда, дунен халхъашта юкъерча коммунистическа болам моастагіанна «сатийсар» хилаелар съездах. Хьоаннаг тіехь цун балхана дакъа лаьца яьккар доазон дехьара лаьттан шара ерринача континентаькарча 86 коммунистическа болхлой, кхаьнд-демократическ, лаьрдехьарча социалистическ партей делегаеш. Цу партей виклалца иоаш съезде кьамаьлаш дечх хана КПСС политикана раьза хиннна ца Іеш, гіад а бала белгалдаьхьар марксизмана-ленинизмана мутіаьха хилара лаьрда тіа латта из политика цо хьалхъаьлцен кхоачалаш чаккйоахаш хилар, Ленина парте ший интернационалын декхар сийленца хьоачаьнен хилар.

Цхьаьхьа оагіорахьара, нов. Л. И. Брежнева отчетин доклада тіа, нов А. Н. Косыгина доклада тіа, делегаташа а хіаьта иштта хьалхьашта а цхьа кхамаьлаьнка цхьа бесса белгалдоахар марксизмана-ленинизмана мутіаьха хилара лаьрда тіа дунен коммунистическ болама цхьоагіо вІаштіехьаьккхаьнна ярг ца хилар.

Цунца дуьзаденна хьаннтдоацин курзын Белье Коммунистическ парте председателла Э. Бюрнела «Драпо ружо» яхьча газета московски Правда ціпатта.

Хаттар. XXIII-ніа съезд чаккйоалдаш латт. Новкъост Бюрнель хьо КПСС съезде духьхьашка вена мичаь. Хьона хеташ, малзігаш я XXIII-ча съезда керттера белгалонан?

Йоп. Шеко ац, цхьаьлла баьнхаоначн йоахьаш ер съезд хилар. Царех иа! — ненарашка йолча партеннкара бьлхка викалаш Іаьлламте духа а цар массанг а дах хьамаьлаш цхьа бесса уйла йолаш а хилар..., делегаденна хьахьокх КПСС-ана иоаш барг йоагіаш а дьархіа, цхьаькка кьа тайна хіама доацан дунен халхъашта юкъерча коммунистическ болама иьхоагіо Іалашъар духа цо кІаьд ца дуьн хьега кьа къоабалдеш а хилар.

Цигта дог экех империалистическ пропагандга.

Цхьоагіо моакхан санна чоагіа хилар съездо хьаьхьокхарах, XX-ча—XXIII-ча съезашка вІаштіехьаьккхаьна КПСС генеральн никъ цІаьхха а бакъда хилар, съезде оттадь декхарш реальноста чоагіача кІийлен тіа латтан хиларах доарх! реакционни кепа йоазоно «сенсацеш ца хилар».

Из долла хіама бакъ на дича да доалаш да дуьржуьнн газеташ.

Масала, «Франкфуртер альгемайне» яхьча малзбузенгермански газето яьзу, съезда берригача балхен цун результаттанен тешаг ду ВКП(б) лекчитнин кунрда «Іуьлаька нькъъаьда» діаьхо яха бесан хилара. Цхьаьхьа «Нойе рейн-найтунг» яхьча малзбузенгермански газето белгалйеаьккъ экономически нькъъаьн белгалдаьрг гуьлакха КПСС кулгала «председа уйла».

«Таймс» яхьча докихьча англійски буржуазни газето, керда пхе шера иаьн съезде юкъар ше доаьхьаьн, белгалдаьккъ, советски нькъъ, къьстта а юкъера боалхма белхлой вахара боарам діаьхо лаьхбара а дуккха яьзаш дога товаранн цхьаьнгіа хьадара а тіаразаьл из хилар. Советски Союзо ше дегІаьхара тешнаг лаьгІъьл йола яхаш болча малзбузеьхьарча «эксперташ» жоп лоуча хьасаде «Таймса» яьзу: «Мадарра аьлча СССР промышленность дегІаьхара темпашг моллаг1ча а аттара чоагіаг1а дегІаьнача экономикана нийелургдр».

Геттара дика кхетаден да, тайтайпара паччаьхьаьжн сроаш йолча паччаьхьаьлхьаьнна машаре яхьара шолитика діаьхо а лелае КПСС XXIII-ніа съезд кийча хилар, шарх бахьан долаш кьовсам лоаттаьен халкъьий къаман-кортамукъаьлен кьовсам хьаьлацен лоин йоагча съезде ціаьхьа а бакъаьл хьаьлхьар дерритача дунен тіа ліордаьлна хилар. Деррина дуненга чоагіа уйла йіттар Вьетнамерча США агрессе хьаьлхьаьнна съезде ньа заявлене.

Французски коммунистий центральн органо — «Юманите» яьлора: «Машар беса СССР-а. Цхьаьбакъда, нагахьа санна из дуьхьал отталургьаьн аьлна хетан Вашингтонера (хіаьта иштта Бошнера а) барашг бале, ца хьакъъеьха XXIII-ча съездо дагадохийтар тувла на валар дикагіа дагіаьрг. Ший халкъа маьрнача къаьхьаьгамса сий дайта, метий лоіама сий дайта, деррингача дунен тіарча мацара сий дайта торонаш йоаш я СССР — хіаьта ух тайна торонаш шийна діаьхо а ертьн цо Іалашъ».

Венгре, масала, дуккхача газеташ кепа дегІ къаьхьаеш бола нах КПСС XXIII-ча съездах поаннта хьатаран дувцан дагабуйнаш дела йоай дешарашг яздь письмеш. Дюжьерски машинаш ечх завода болхлочу Шаньар Силаш яьзу:

«Аз йийнар нов. Брежнева доклад, хіаьта аз хьаьгіа хіамаш кхета а дир. Аз цу тіара кхетадир уйла статийна дог тийна хилар. Советски халкъа вахарах лаьца а цун доклад, цхьаьбакъда, сона-м цу тіара сий кхела а цо влияние а мегаш хилар корадир. Хийнца ала йиш йолаш ва со: Советски Союза низ Венгрена мацар хургхиларо болен са сай вахара кхемалле хургхилара болен тешам ба».

Иштта уйлаш я біаьш а біаьш а миллионан болча дуьхьал социализма мехашкарча мутіаьрча наьха хинна на Іеш. Малзбузехьара а хьаьгіа иштта дегІа ухаш доаг мехкашка а.

И. АРТЕМОВ,
ТАСС-а обозреватель.

«США Вьетнамга тіулаьнхаштта юкъе лелхдина сеційтаьх» — «Оаха ліаьлех американски біу Вьетнамера сиха арабоаккхилга», «Вьетнам — вьетнамцаштта» — иштта лоаурзаш бе а доахкан, Вьетнамерча американски агрессена дуьхьала яь Израиль кьахьегачоаг демонстрацин хилар Тель-Авиве...

Демонстраштана городе тайсар» «Яхьаш: кхийта Вьетнамера шоай ціа. Оаха могийтаргдан Израилан Сайгонан юкъе цхьаьнна тайпара буьзамаш хулга. Цхьаьнна тайпара мзрайльскн ПО-воньсьостал ма хилда Вьетнамерча американски нах боаьрашта» яьга деннан ліаьдола листовкаш.

Демонстрацин чаккъьлнаьчул тіехьаьгіа цун доаньашхой митинге гулбелар. Ораторша тіехьеьгар кьовсам лоаттаьсча вьетнамцин хьалхьаьна барг - цхьоагіо болаш хилара, Израиля правительствагра ліаьдехар Вьетнамерча біеттана американски тіена юкъе даьхьа на лоацца, женевски соглашеннин ціеннаштта кхоачашъар США-гара хьадехкіра.

СУРТА ТІА: демонстраце юлонна Тель-Авиверча керттера улица тіа.

ТАСС фотохроника.

ФАМ ВАН ДОНГА ИНТЕРВЬЮ

ХАНОЙ, 16 апрель. (ТАСС). ДРВ экономической обороннин потенциал чоагіаьгара чІадерзалх вежаранна долча социалистически мехкана дела доаг. Цунна новкъостал чоагіа ніьле да, аьлар Вьетнама Демократически Республика премьер-министра Фам Ван Донга Венгерски социалистически болхлой парте центральн органа «Непсабшаг» яхьча газета къастъеча корреспондента пе интервью лун. Вьетнамски халкъ низ дуьйлъаьча аьлста, йоккхача дега онзаьла мацца да из новкъостал. Дег ліаьра баркал-лоа оаха пролетарски интернационализма дикача уйлах дина доаг из новкъостал хьарх.

Вьетнамерча проблема ше — юкъаьн, Фам Ван Донга, ВНА агенстве бечъ хоаннах, загадоьхьгар ДРВ-президента Хо Ши Мина письмо. Цу тіа йоах, нагахьа санна вьетнамски лоа бегтгала мацара мацкъаьна. Къоастадар лоаш Вашингтонгахьа Штаташ ліе, цо йиъ пунктах латташ бола ДРВ правительства позиця ліаьтаьнца а из ліаьтаьнца хьалдача тіулаьнхаьца бакъде а деза, цо хьх хулийтарйоацаьш дуьхьале йоацаьн соице еза чуетта бомбан а ДРВ-ера дуьхьала кхийна тіена актан а. Из ба вьетнамски проблема мацара маьхьана къоастаьлгра бола эгтара пийсагіа бола ниьк, аьлар Фам Ван Донга.

Ийсхо ей йоа Іола ДРВ правительствах Къудбехьен Вьетнам мукъаьккхаьра Къаьмаг фронтен позиця дунен халкъашта юкъе шерра хьалдоацаьн а, белгалдаьхьгар премьер-министра Къудбехьен Вьетнам мукъаьккхаьра Масала, «Франкфуртер альгемайне» яхача малзбузенгермански газето яьзу, съезда берригача балхен цун результаттанен тешаг ду ВКП(б) лекчитнин кунрда «Іуьлаька нькъъаьда» діаьхо яха бесан хилара. Цхьаьхьа «Нойе рейн-найтунг» яхача малзбузенгермански газето белгалйеаьккъ экономически нькъъаьн белгалдаьрг гуьлакха КПСС кулгала «председа уйла».

«Таймс» яхача докихьча англійски буржуазни газето, керда пхе шера иаьн съезде юкъар ше доаьхьаьн, белгалдаьккъ, советски нькъъ, къьстта а юкъера боалхма белхлой вахара боарам діаьхо лаьхбара а дуккха яьзаш дога товаранн цхьаьнгіа хьадара а тіаразаьл из хилар. Советски Союзо ше дегІаьхара тешнаг лаьгІъьл йола яхаш болча малзбузеьхьарча «эксперташ» жоп лоуча хьасаде «Таймса» яьзу: «Мадарра аьлча СССР промышленность дегІаьхара темпашг моллаг1ча а аттара чоагіаг1а дегІаьнача экономикана нийелургдр».

Геттара дика кхетаден да, тайтайпара паччаьхьаьжн сроаш йолча паччаьхьаьлхьаьнна машаре яхьара шолитика діаьхо а лелае КПСС XXIII-ніа съезд кийча хилар, шарх бахьан долаш кьовсам лоаттаьен халкъьий къаман-кортамукъаьлен кьовсам хьаьлацен лоин йоагча съезде ціаьхьа а бакъаьл хьаьлхьар дерритача дунен тіа ліордаьлна хилар. Деррина дуненга чоагіа уйла йіттар Вьетнамерча США агрессе хьаьлхьаьнна съезде ньа заявлене.

Французски коммунистий центральн органо — «Юманите» яьлора: «Мацар беса СССР-а. Цхьаьбакъда, нагахьа санна из дуьхьал отталургьаьн аьлна хетан Вашингтонера (хіаьта иштта Бошнера а) барашг бале, ца хьакъъеьха XXIII-ча съезде дагадохийтар тувла на валар дикагіа дагіаьрг. Ший халкъа маьрнача къаьхьаьгамса сий дайта, метий лоіама сий дайта, деррингача дунен тіарча мацара сий дайта торонаш йоаш я СССР — хіаьта ух тайна торонаш шийна діаьхо а ертьн цо Іалашъ».

Венгре, масала, дуккхача газеташ кепа дегІ къаьхьаеш бола нах КПСС XXIII-ча